

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«Антикризове управління грошовими потоками
підприємства»**

Виконавець:

студент VI курсу фінансово-економічного
факультету

Грінков Владислав Віталійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Наталія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Ринкові відносини докорінно змінили умови функціонування підприємств. Так, для того, щоб вижити, підприємства повинні проявляти ініціативу, обережність для того, щоб підняти ефективність виробництва, щоб не допустити банкрутства. У ринкових умовах запорукою виживання і основою стабільного стану підприємства служить його фінансова стійкість, тому суб'єкти господарювання самостійно залучають фінансові ресурси, намагаються ефективно їх розміщувати з метою забезпечення безперервної діяльності.

На сьогоднішній день кризові явища в економіці не є чимось незвичайним. Криза не є більше наслідком прояву локальних управлінських помилок або фінансових складнощів. Сучасні економічні реалії ставлять у складне становище всіх учасників світової економіки. В умовах процесів глобалізації, міжрегіональної, міжнародної та міжконтинентальної торгівлі відокремлені кризові явища всередині однієї країни або підприємства є одним з ланок ланцюга, що приводять до серйозних наслідків в інших країнах, на інших підприємствах, що й спостерігається сьогодні в умовах світової фінансової кризи. Подолання наслідків економічної кризи та її наслідків на будь-якому підприємстві і в будь-якій державі є, на сьогоднішній день, дуже актуальним економічним завданням. Вивчення кризових явищ та шляхів виходу з них тільки сьогодні набуває належну значимість.

Широке коло питань, пов'язаних із дослідженням економічної стійкості підприємств і управління нею в умовах фінансової кризи, знайшло відображення в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених економістів. Серед них: І. Ансофф, І.О. Бланк, Юджин Брігхем, В.О. Василенко, В.М. Гесць, А.Г. Грязнова, Г.П. Іванов, А.П. Ковальов, В.В. Ковальов, Г.М. Курошева, Е.М.Коротков, Л.О. Лігоненко, О.І. Пушкар, М. Робсон, Г.В. Савицька, В.П.Савчук, Л.С. Ситнік, О.О. Терещенко, Р. Холт, А.В. Чупіс, А.Д. Шеремет, Л.О.Українська та інші.

Метою даної роботи є дослідження антикризового управління грошовими потоками підприємства, а також розробка пропозицій щодо нейтралізації подальшого посилення впливу фінансових наслідків економічної кризи в Україні для підприємства.

Завдання дослідження. Досягнення цієї мети потребує виконання низки завдань:

- охарактеризувати сутність та класифікацію грошових потоків підприємства;
- узагальнити головні завдання та джерела інформації щодо управління грошовими потоками;
- систематизувати методи оптимізації грошових потоків підприємства;
- розглянути організаційно-економічну характеристику підприємства та проаналізувати фінансовий стан діяльності підприємства;
- визначити особливості формування грошових потоків підприємства;
- оцінити ймовірності та наслідки настання банкрутства ТОВ «Гаджет Трейдінг»;
- розгляд планування та прогноз грошових потоків підприємства;
- визначити шляхи оптимізації грошових потоків підприємства;
- виявити комплекс антикризових заходів по управлінню грошовими потоками

підприємства.

Предметом дослідження даної роботи є антикризове управління грошовими потоками як реакція на кризу.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є фінансово-господарська діяльність ТОВ «Гаджет Трейдінг», яке спеціалізується на продажу послуг стільникових операторів, персональних засобів зв'язку, аксесуарів, портативної цифрової аудіо- і фототехніки.

Методи дослідження. У ході вирішення поставлених завдань кваліфікаційної роботи були використані наступні методи дослідження: аналіз і синтез, сходження від абстрактного до конкретного, методи порівняння та узагальнення, метод класифікації, розрахунковий метод.

Інформаційна база. В процесі написання роботи були використані підручники, посібники, матеріали спеціальних видань, періодичних видань, фінансова звітність ТОВ «Гаджет Трейдінг», а також інтернет-ресурси.

Публікації та апробація результатів дослідження. Публікація підготовлена за темою кваліфікаційної роботи, а саме тези доповіді на тему: «Проблеми управління підприємством в умовах кризи». Тези надруковані у збірнику наукових праць учасників другої студентської науково-практичної конференції «Стабілізація фінансово-економічної системи України», проведеної 16-20 квітня 2018 р. у м. Одеса.

Структура роботи. У першому розділі кваліфікаційної роботи розкрито суть поняття грошових потоків компанії, визначено їх склад та обґрунтовано значення; визначено джерела формування і напрямки використання грошових потоків компанії; визначено суть і етапи політики управління грошовими потоками компанії. У другому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано обсяг і структуру грошових потоків компанії; розраховано показники ефективності використання грошових потоків компанії; оцінено ймовірність настання банкрутства на підприємстві. У третьому розділі роботи визначено напрями вдосконалення антикризового управління грошовими потоками підприємства; запропоновано комплекс антикризових заходів по управлінню грошовими потоками підприємства.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи антикризового управління грошовими потоками»* розглянуто позиції науковців щодо сутності поняття «грошовий потік». Наведено класифікацію та характеристику даного визначення, розглянуто головні завдання та джерела інформації, щодо управління грошовими потоками підприємства. Розглянуто методи оптимізації грошових потоків підприємства.

На практиці управління джерелами формування і напрямками використання грошових потоків підприємства сприяє зростанню ритмічності здійснення операційного процесу підприємства. Будь-який збій у здійсненні платежів має негативний вплив на формування виробничих запасів сировини та матеріалів, рівень продуктивності праці, реалізацію готової продукції. У той самий час ефективно організовані грошові потоки підприємства, збільшуючи ритмічність здійснення

операційного процесу, забезпечують зростання обсягів виробництва та реалізації його продукції.

Приведені етапи розробки політики управління грошовими активами підприємства та визначено, що управління грошовими активами - це складний та трудомісткий процес, адже підприємство повинне мати достатньо грошових активів, щоб здійснювати поточні платежі, закупівлі сировини і матеріалів, виплачувати заробітну плату, купувати довгострокові активи, своєчасно погашати зобов'язання. Нестача фінансових активів веде до втрати ліквідності фірми, а її діяльність починає залежати від зовнішніх суб'єктів. Результатом такої ситуації може стати банкрутство, примусова реструктуризація, поглинання.

У другому розділі *«Аналіз діяльності фінансового стану підприємства ТОВ «Гаджет Трейдинг»* приведена організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Гаджет Трейдинг». Наведено методологію проведення аналізу та оцінки грошових потоків компанії, на основі якої проаналізовано показники оцінки грошових потоків ТОВ «Гаджет Трейдинг» та визначено ефективність їх використання на даному підприємстві. Наведені підходи до оцінки ймовірності настання банкрутства господарюючих суб'єктів.

Проаналізовано грошові потоки компанії за абсолютними та відносними показниками оборотних активів, рентабельності грошового потоку, ліквідності грошового потоку, коефіцієнтів достатності та ефективності грошового потоку компанії.

Провівши діагностику можливого банкрутства за п'ятифакторною моделлю Альтмана можна зробити висновок. Розрахований індекс платоспроможності Z за 2013 рік має значення менше ніж від 1,81 до 2,7, це говорить про те, що ймовірність банкрутства на підприємстві у цьому році була висока. У 2014 році ситуація покращилась – коефіцієнт став вище 3,0, тобто підприємству взагалі не було загрози ймовірності банкрутства. Однак 2015 рік показує зростання показника, він вже становить понад 3,0 і можна стверджувати, що на кінець цього року підприємству не загрожує банкрутство. В 2016 та в 2017 році ймовірність банкрутства була теж низькою.

Точність прогнозу в цій моделі протягом одного року становить 95 %, двох років — 83 %. Це досить висока точність, але недолік моделі полягає в тому, що її, по суті, доцільно використовувати тільки щодо великих компаній, які котирують свої акції на біржах. Враховуючи це, пропонуємо розрахувати ймовірність банкрутства ТОВ «Гаджет Трейдинг» ще за допомогою декількох моделей.

У третьому розділі *«Напрямки вдосконалення антикризового управління грошовими потоками підприємства»* запропоновано схему заходів антикризового управління на підприємстві, а саме: фінансово-економічні, маркетингові, виробничі, організаційно-правові. Здійснити оптимізацію структури капіталу компанії, згладити коливання в обсягах надходжень і виплат грошових коштів, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

ВИСНОВКИ

Без аналізу фінансового стану неможливо функціонування будь-якого суб'єкта економічної діяльності, включаючи й тих, що з певних причин не переслідують мету максимізації прибутків. Якщо ефективність господарювання є добровільною справою агента економічної діяльності, то фінансова звітність – обов'язковою: навіть дрібні приватні підприємства зобов'язані аналізувати свою фінансову діяльність, на основі якої вони будують звітність перед органами Державної податкової адміністрації.

Визначення меж фінансової стійкості підприємства належить до найбільш важливих економічних проблем в умовах переходу до ринку, оскільки недостатня фінансова стійкість може призвести до відсутності у підприємства коштів для розвитку торгівлі, їх неплатоспроможності і, кінець кінцем, до банкрутства, а «надмірна» фінансова стійкість перешкоджатиме розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами.

Дослідження, проведене нами в розділі першому даної роботи, дозволяє зробити висновок що критична оцінка трактування сутності грошових потоків - це сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, структури, ризику і ліквідності. Однобічна ідентифікація грошових потоків

сприяє тому, що управлінські рішення, засновані на даній інформації, будуть порівнювати за звітними періодами, структурними підрозділами, господарським суб'єктам, а ступінь операційного підприємницького ризику, пов'язаного з їх здійсненням, буде мінімальною. На практиці інколи буває важко однозначно визначити природу виникнення того або іншого грошового потоку, а також оцінювати його вклад в процес формування підсумкового фінансового результату, платоспроможності і ліквідності. В той же час, більшість науковців акцентують увагу на проблемі дефіциту грошових коштів, як головній складовій стримування економічного розвитку економіки, але практично не розглядає якісну сторону даної проблеми, яка виражається в необхідності деталізації грошових потоків за окремими складовими, видами і напрямками діяльності та ін. На наш погляд, питання класифікації грошових потоків у вітчизняній літературі представлені недостатньо.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства є невід'ємною частиною фінансово-економічного аналізу, що було виконано у другому розділі роботи. Проведений аналіз фінансового стану ТОВ «Гаджет Трейдинг» визначив компанія за рахунок надходження грошових засобів від продажу активів (майна) або залучення банківських кредитів може мати позитивне сальдо загального грошового потоку при від'ємних значеннях грошового потоку по основній операційній діяльності. Саме це спостерігається на ТОВ «Гаджет Трейдинг» у 2013-2017 роках. У такому випадку позитивне значення чистого грошового потоку приховує реальну збитковість основної операційної діяльності.

Проведши діагностику ймовірності банкрутства було виявлено, що більшість наведених моделей розроблена для відмінних від тих, що в Україні, економічних умов. Відмінності в темпах інфляції і фазах циклу, особливо в фондо-, енерго-,

трудомісткості виробництв, інший податковий клімат вимагають відповідного коригування моделей. Отже, серед існуючих моделей прогнозування банкрутства, на сьогодні не має методики, що може надати достовірні результати про банкрутство вітчизняних підприємств. При використанні тих чи інших методів та методик прогнозування ймовірності банкрутства має місце отримання суперечливих висновків про рівень фінансового стану підприємства за загрозу банкрутства.

Таким чином, фінансова стійкість підприємства може бути забезпечена лише за умови стабільної реалізації продукції й одержання виручки, достатньої за обсягом, щоб виконати свої зобов'язання перед бюджетом розрахуватися з постачальниками, кредиторами, працівниками тощо. Водночас для розвитку підприємства необхідно, щоб після здійснення всіх розрахунків і всіх зобов'язань у нього залишався такий розмір прибутку, який би дав змогу розвивати виробництво й виводити його на конкурентно здатний рівень, здійснювати соціально-культурні програми для своїх працівників, забезпечувати посилення стимулів для їхньої високоефективної праці.

Стійке фінансове становище формується в процесі всієї виробничо-господарської або комерційної діяльності підприємства. Однак партнерів та власників підприємства цікавить не процес, а результат, тобто саме показники фінансового стану за звітний період, можна визначити на базі публічної офіційної звітності. Стійка діяльність підприємства залежить як від обґрунтованості стратегії розвитку, маркетингової політики, від внутрішніх можливостей ефективно використовувати всі існуючі в його розпорядженні ресурси, так і від зовнішніх умов, до числа яких відносяться податкова кредитна, цінова політика держави та ринкова кон'юнктура. Через це в якості інформаційного аналізу фінансового стану повинні виступати звітні дані підприємства, деякі задані економічні параметри і варіанти, при яких змінюються зовнішні умови його діяльності, котрі потрібно враховувати при аналітичних оцінках та прийнятті управлінських рішень.

АНОТАЦІЯ

Грінков Владислав Віталійович, «Антикризове управління грошовими потоками підприємства», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 фінанси банківська справа та страхування» за магістерською програмою

«Фінансовий та страховий менеджмент».

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність ТОВ «Гаджет Трейдинг», яке спеціалізується на продажу послуг стільникових операторів, персональних засобів зв'язку, аксесуарів, портативної цифрової аудіо- і фототехніки.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та класифікації грошових потоків підприємства. Розглянуто головні завдання та джерела інформації щодо управління грошовими потоками. Проаналізовано фінансовий стан ТОВ «Гаджет Трейдинг». Виявлені особливості формування грошових потоків підприємства. Виявлені шляхи оптимізації грошових потоків підприємства.

Запропоновано основний комплекс антикризових заходів по управлінню грошовими потоками підприємства.

Ключові слова: грошовий потік, управління грошовими потоками, банкрутство, рентабельність, оборотні активи.

ANNOTATION

Vladislav Hrinkov «Anticrisis management of cash flows of the enterprise»,

thesis for Master degree in specialty «072 Finance Banking and Insurance» under the program

«Financial and insurance management».

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the financial and economic activity of "Gadget Trading" LTD, which specializes in the sale of services of cellular operators, personal communication equipment, accessories, portable digital audio and photographic equipment.

The paper considers theoretical aspects of the essence and classification of cash flows of the enterprise. The main tasks and sources of information on cash flow management are considered. The financial condition of "Gadget Trading" Ltd. is analyzed. The features of forming cash flows of the enterprise are revealed. The ways of optimization of cash flows of the enterprise are revealed.

The main complex of anti-crisis measures for management of cash flows of the enterprise is offered.

Keywords: cash flow, cash flow management, bankruptcy, profitability, current assets.